

SZKOŁA VAT

- lekcja 27 -

Mechanizm podzielonej płatności - na czym polega i kogo dotyczy obowiązek jego stosowania

Mechanizmowi podzielonej płatności poświęcony jest w ustawie o VAT rozdział 1a (art. 108a - 108f).

Co to jest mechanizm podzielonej płatności i jak działa?

Mechanizm podzielonej płatności, w skrócie MPP lub też Split Payment to mechanizm, w którym płatność za nabyty towar lub usługę odbywa się w taki sposób, że:

- zapłata kwoty odpowiadającej całości albo części kwoty podatku VAT wynikającej z otrzymanej faktury jest dokonywana na specjalny rachunek bankowy dostawcy, tzw. rachunek VAT,
- zapłata całości albo części kwoty odpowiadającej wartości sprzedaży netto wynikającej z otrzymanej faktury jest dokonywana na rachunek bankowy albo na rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, dla których jest prowadzony rachunek VAT, albo jest rozliczana w inny sposób.

MPP działa w relacji przedsiębiorca – przedsiębiorca (B2B).

Nie ma możliwości stosowania MPP w następujących konfiguracjach:

- a) sprzedawca: przedsiębiorca – nabywca: osoba fizyczna niebędąca podatnikiem VAT
- b) sprzedawca: osoba fizyczna niebędąca podatnikiem VAT - nabywca: przedsiębiorca.

Zapłata z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności dokonywana jest w złotych polskich przy użyciu komunikatu przelewu udostępnionego

przez bank lub spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, przeznaczonego do dokonywania płatności w mechanizmie podzielonej płatności, w którym podatnik wskazuje:

- kwotę odpowiadającą całości albo części kwoty podatku wynikającej z faktury, która ma zostać zapłacona w mechanizmie podzielonej płatności,
- kwotę odpowiadającą całości albo części wartości sprzedaży brutto,
- numer faktury, w związku z którą dokonywana jest płatność,
- numer, za pomocą którego dostawca towaru lub usługodawca jest zidentyfikowany na potrzeby podatku.

Warto zauważyć, że jednym komunikatem przelewu można opłacić wiele faktur.

Zgodnie bowiem z art. 108a ust. 3a-3b ustawy o VAT, w przypadku wystawienia na rzecz podatnika przez jednego dostawcę lub usługodawcę w okresie nie krótszym niż jeden dzień i nie dłuższym niż jeden miesiąc więcej niż jednej faktury zapłata z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności może dotyczyć więcej niż jednej faktury.

W tym przypadku komunikat przelewu:

- 1) obejmuje wszystkie faktury wystawione dla podatnika przez jednego dostawcę lub usługodawcę w okresie nie krótszym niż jeden dzień i nie dłuższym niż jeden miesiąc,
- 2) zawiera kwotę odpowiadającą sumie kwot podatku wykazanych w fakturach, o których mowa w pkt 1.

MPP można stosować również do zaliczek przed wystawieniem faktury.

W przypadku zapłaty zaliczek w komunikacie przelewu podatnik, w miejscu, gdzie należy wpisać numeru faktury, wpisuje „zaliczka”.

Czy MPP jest obowiązkowe?

Przy dokonywaniu płatności za nabyte towary lub usługi wymienione w załączniku nr 15 do ustawy, udokumentowane fakturą, w której kwota należności ogółem przekracza kwotę 15.000 zł lub jej równowartość wyrażoną w walucie obcej, podatnicy są obowiązani zastosować mechanizm podzielonej płatności. Do przeliczania na złote kwot wyrażonych w walucie obcej stosuje się zasady przeliczania kwot stosowane w celu określenia podstawy opodatkowania.

Pozostali podatnicy mogą stosować MPP na zasadzie dobrowolności.

Zatem MPP jest obowiązkowe w sytuacji, gdy faktury za transakcje spełniają łącznie następujące warunki:

- należność ogółem, która wynika z faktury (tj. wartość brutto całej faktury) przekracza 15.000 zł brutto,
- choćby jedna pozycja na fakturze dotyczy towarów lub usług wrażliwych określonych w załączniku nr 15 do ustawy o VAT (m.in. sprzedaż węgla, paliw, stali, usługi budowlane),
- sprzedawca i nabywca są przedsiębiorcami.

Oznacza to, że faktury opiewające na kwotę brutto równą 15.000 zł lub mniej podlegają rozliczeniu na ogólnych zasadach.

Załącznik nr 15 do ustawy o VAT stanowi załącznik do lekcji.

Wyłączenia w zakresie obowiązkowego MPP

MPP nie ma zastosowania:

- w przypadku dokonania potrącenia wierzytelności - MPP nie stosuje się w zakresie, w jakim kwoty należności są potrącane (dotyczy uregulowań należności w drodze kompensaty),
- w przypadku dokonywania płatności kwoty należności wynikającej z faktury dokumentującej transakcje realizowane w wykonaniu

umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym, jeżeli podmiot, na rzecz którego dokonywana jest płatność, na dzień dokonania dostawy był partnerem prywatnym, z którym podmiot publiczny zawarł umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, lub jednoosobową spółką partnera prywatnego albo spółką kapitałową, której jedynymi wspólnikami są partnerzy prywatni, z którą podmiot publiczny zawarł umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym.

MPP nie będzie miało również zastosowania w przypadku:

- faktur dokumentujących sprzedaż towaru/usługi objętych obowiązkowym MPP na kwotę niższą lub równą 15.000 zł brutto,
- faktur dokumentujących sprzedaż towarów/usług mieszanych (tj. towarów/usług objętych i nieobjętych obowiązkowym MPP) o łącznej wartości niższej lub równej 15.000 zł brutto,

Obowiązki dostawcy i odbiorcy

Wystawca faktury, do której ma być stosowany obowiązkowy MPP, musi umieścić na niej klauzulę „mechanizm podzielonej płatności”, która oznacza, że nabywca obowiązkowo musi zastosowania ten mechanizm. Obowiązek oznaczenia faktury wynika z art. 106e ust. 1 pkt 18a ustawy o VAT.

Podatnik VAT, który otrzyma fakturę z adnotacją „mechanizm podzielonej płatności”, jest obowiązany zapłacić wynikającą z niej należność w MPP. Dotyczy to wyłącznie kwoty należności z tytułu nabycia towarów lub usług, które są objęte obowiązkowym MPP.

Podatnicy VAT, którzy świadczą usługi lub dostarczają towary z zał. nr 15 ustawy o VAT, a także ich nabywcy, są zobowiązani do posiadania firmowego rachunku bankowego.

Dla każdego przedsiębiorcy, który posiada rachunek rozliczeniowy lub imienny rachunek członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, bank lub SKOK otwiera rachunek VAT.

Zasada ta dotyczy zarówno podatników VAT czynnych jak i zwolnionych - operacja dzieje się automatycznie, bez składania dodatkowych wniosków.

Przykład 1

20 marca czynny podatnik podatku VAT otrzymał fakturę na kwotę 20.000 zł na której widniały dwie pozycje:

- *węgiel kamienny w kwocie 11.000 zł brutto,*
- *regał warsztatowy szt. 8 łączna wartość 9.000 zł brutto.*

Sprzedawca umieścił na fakturze informację "mechanizm podzielonej płatności". Czy nabywca zobowiązany jest dokonać zapłaty za tą dostawę przy użyciu MPP? Dodam, że w załączniku nr 15 do ustawy o VAT wymieniony jest tylko węgiel kamienny z pozycji wymienionych na fakturze.

Tak, nabywca musi zapłacić za tą fakturę MPP, ale może tej płatności dokonać tylko do wartości węgla kamiennego, tj. 11.000,00 zł brutto, pozostałą wartość może zapłacić bez użycia MPP.

Właściwość postępowania potwierdza uzasadnienie do zmian w ustawie o VAT:

Podkreślić jednakże należy, że obowiązek uregulowania należności w mechanizmie podzielonej płatności dotyczy wyłącznie kwoty należności z tytułu nabycia towarów lub usług wymienionych w załączniku nr 15. Jak wskazano powyżej może zdarzyć się sytuacja, że faktura o wartości brutto powyżej 15 000 zł będzie zawierała jedną pozycję (przykładowo na kwotę 1000 zł netto + 230 zł VAT) objętą załącznikiem nr 15, wówczas obowiązek zastosowania mechanizmu podzielonej płatności będzie

dotyczył kwoty równej kwocie podatku z tej konkretnej pozycji, a więc kwoty równej 230 zł. Nie wyklucza to oczywiście możliwości uregulowania w podzielonej płatności całej należności z takiej faktury.

Zdecydowano zatem, że obowiązek zamieszczenia tej informacji będzie dotyczył wyłącznie faktur, w których wartość brutto przekracza 15 000 zł lub równowartość tej kwoty i faktura taka dokumentuje nabycie towarów lub usług wymienione w dodawanym do ustawy załączniku nr 15. Oznacza to, że nawet w sytuacji, gdy faktura taka zawiera jedną pozycję objętą zakresem wskazanym w załączniku nr 15, podatnik będzie miał obowiązek zamieszczenia na tej fakturze informacji „mechanizm podzielonej płatności”. Nie ma przy tym znaczenia, że wartość towarów lub usług objętych załącznikiem nr 15, wykazanych na danej fakturze jest niższa niż 15 000 zł. Nawet więc jeżeli kwota należności za towar z załącznika nr 15 wynosić będzie np. 1230 zł brutto (1000 zł netto + 230 zł VAT-u), a wartość brutto całej faktury wynosić będzie 16 000 zł, wówczas taka faktura powinna mieć oznaczenie „mechanizm podzielonej płatności”. Wyznacznikiem do oznaczenia faktury jest więc jej wartość brutto i fakt, że dokumentuje ona w sprzedaż towarów lub usług wymienionych w załączniku nr 15 do ustawy. Przy czym należy podkreślić, że obowiązek zastosowania (przy regulowaniu takiej faktury) mechanizmu podzielonej płatności dotyczyć będzie wyłącznie kwoty należności za towary lub usługi wymienione w załączniku nr 15 (obowiązek uregulowania w tym mechanizmie może dotyczyć zatem tylko jednej pozycji wskazanej na takiej fakturze). Oczywiście podatnik może zdecydować, że w mechanizmie podzielonej płatności ureguluje całą wartość wskazaną na fakturze. Nie ma jednak takiego obowiązku.

Przykład 2

Podatnik VAT zakupił samochód osobowy od innego podatnika VAT i otrzymał fakturę na kwotę 16.000 zł. Sprzedawca umieścił na fakturze

informację "mechanizm podzielonej płatności". Czy nabywca zobowiązany jest dokonać zapłaty za tą dostawę przy użyciu MPP?

Aby powstał obowiązek stosowania MPP muszą zostać spełnione następujące warunki:

- usługi/towary znajdują się w załączniku nr 15 do ustawy o VAT,
- wartość brutto transakcji wynosi minimum 15 tys. zł,
- transakcja dokonywana jest przelewem na rzecz innego podatnika VAT.

2 ostatnie warunki są spełnione. Jeśli natomiast chodzi o załącznik nr 15 do ustawy o VAT, nie zostały w nim wykazane samochody. W załączniku jest mowa o sprzedaży części i akcesoriów samochodowych, a także o sprzedaży zużytych samochodów, przeznaczonych do złomowania.

Zatem pomimo zastosowanego przez sprzedawcę oznaczenia, odbiorca nie ma obowiązku zapłaty za fakturę z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności.

Za jakie zobowiązania podatnicy mogą płacić z rachunku VAT?

W wyniku stosowania mechanizmu podzielonej płatności, na rachunku VAT gromadzą się środki, z których korzystać można w ograniczonym zakresie. Środki zgromadzone na koncie VAT można wykorzystać na zapłatę:

- kwoty odpowiadającej podatkowi VAT z faktur otrzymanych od kontrahentów,
- podatku VAT, dodatkowego zobowiązania podatkowego i odsetek za zwłokę od tych należności,
- podatku VAT z tytułu importu i odsetek za zwłokę od tego podatku,

- podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku dochodowego od osób prawnych, zaliczek na te podatki, a także odsetek za zwłokę od tych podatków,
- podatku akcyzowego, przedpłat podatku akcyzowego, wpłat dziennych i odsetek za zwłokę od tych płatności,
- należności celnych i odsetek za zwłokę od tych należności,
- składek ZUS,
- kwoty odpowiadającej kwocie podatku od towarów i usług oraz należności celnych na rzecz przedstawiciela bezpośredniego lub pośredniego w rozumieniu przepisów celnych.

MPP w JPK_VAT

Aktualnie w przypadku transakcji sprzedaży i zakupu objętych obligatoryjnym MPP nie ma obowiązku stosowania w części ewidencyjnej pliku JPK_VAT oznaczenia "MPP". Obowiązek taki istniał do 30 czerwca 2021 r.

W kolejnej lekcji omówione zostaną konsekwencje naruszenia przepisów o MPP zarówno w podatku VAT jak i podatku dochodowym.